

Prof. Kazimierz Wardyn
Kierownik Katedry i Zakładu

Katedra i Zakład **M**edycyny Rodzinnej **z** Oddziałem Klinicznym **M**edycyny Rodzinnej, **C**horób Wewnętrznych **i** **M**etabolicznych

nazwa w 2008 r.
pierwsza nazwa – Zakład Medycyny Rodzinnej

Zakład Medycyny Rodzinnej został utworzony 16 grudnia 1993 r. i wchodził w skład Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych i Nefrologii kierowanej przez prof. dr. hab. n. med. Kazimierza Ostrowskiego. Od chwili powołania Zakładu obowiązki Kierownika pełni **prof. dr hab. n. med. Kazimierz Wardyn** (ryc. 1).

Powołanie Zakładu było konsekwencją rozpoczęcia wdrażania w Polsce nowej specjalności oraz nowego modelu podstawowej opieki zdrowotnej określanych jako medycyna rodzinna. Jednak podjęcie kształcenia lekarzy w tej specjalności poprzedzały kilkuletnia dyskusja i polemika nie tylko w środowisku lekarskim. Na potrzebę dokonania zmian w opiece zdrowotnej w Polsce, w tym również w funkcjonowaniu podstawowej opieki zdrowotnej, wskazywano już pod koniec lat 70. XX w. Dopiero jednak przełom roku 1989 był impulsem do opracowania projektu kompleksowych zmian w zasadach finansowania i funkcjonowania opieki zdrowotnej. Projekt ten, oficjalnie przyjęty przez rząd w listopadzie 1990 r., uznawał jako priorytetowy kierunek działań podniesienie rangi podstawowej opieki zdrowotnej. Fakt ten znacznie ożywił dyskusje oraz działania nad wprowadzeniem nowej specjalizacji medycznej – lekarza rodzinnego. Zasadniczą trudność w zorganizowaniu szkolenia stanowił brak specjalistów tej dziedziny w Polsce. Dlatego też zadania tego podjęli się lekarze innych specjalności medycznych. Zaisntniała również konieczność stworzenia struktur prowadzących szkolenie. Za formalny początek działań w tym zakresie w regionie

warszawskim należy przyjąć powołanie 7 czerwca 1993 r. przez Rektora AM, którym był wówczas prof. Tadeusz Tołłoczko, Zespołu Nauczania Medycyny Rodzinnej. W skład Zespołu wchodził m.in. profesorowie: Felicja Meisel-Mikołajczyk, Zdzisław Dziubek, Grzegorz Janczewski, Henryk Kirschner, Grzegorz Opolski, Kazimierz Ostrowski, Janusz Piekarczyk oraz doktorzy Kazimierz Wardyn i Piotr Tyszko. Podstawowym zadaniem Zespołu było przygotowanie projektu programu oraz planu kształcenia lekarzy rodzinnych. Nowa specjalizacja – medycyna rodzinna – została wprowadzona w Polsce w roku 1994.

W Akademii Medycznej w Warszawie pierwszy nabór na etaty rezydentów w Zakładzie Medycyny Rodzinnej miał miejsce jesienią 1993 r. Kształcenie w tym trybie rozpoczęło 15 lekarzy. Szkolenie pozaetatowe jesienią 1994 r. rozpoczęło 14 lekarzy. Mieli oni w założeniach stworzyć modelowe praktyki lekarzy rodzinnych, które przejmą kształcenie następnych pracowników i dlatego korzystała z pewnych preferencji. Ich nauka w AM została rozszerzona o miesięczny staż w zagranicznych placówkach medycyny rodzinnej – po dwa tygodnie w Holandii i Wielkiej Brytanii. Ponadto macierzyste miejsca pracy tych lekarzy uzyskały z Funduszu PHARE środki na remont i modernizację gabinetów oraz wyposażenie w sprzęt medyczny.

Dotychczas przeszkolono i dopuszczono do egzaminu specjalizacyjnego łącznie ponad 200 lekarzy. Wykazywali się oni bardzo dobrymi wynikami na egzaminie. Oryginalną formą dydaktyczną, prowadzoną przez Zakład, z której – oprócz lekarzy aktualnie specjalizujących się – korzystają także kandydaci do szkolenia, lekarze z różnych pozaakademickich placówek służby zdrowia oraz studenci, są Konferencje Medycyny Rodzinnej. Odbywają się one dwukrotnie w ciągu roku – w listopadzie i kwietniu. Tematyka tych konferencji obejmuje zagadnienia kliniczne występujące w praktyce lekarza rodzinnego, jak np. diagnostyka chorób układu moczowego, prowadzenie częstych w warunkach ambulatoryjnych przewlekłych stanów niewydolności krążenia itp. O zapotrzebowaniu na ten rodzaj działalności świadczy liczba uczestników przekraczająca niejednokrotnie 200 osób.

Szczególny charakter miała VII Konferencja Naukowo-Szkoleniowa Lekarza Rodzinnego, która odbyła się 21 października 1999 r. Była to impreza towarzysząca XV Międzynarodowemu Targom *MEDICA* – 99 oraz XV Międzynarodowemu Targom *Laboratorium, Controla, Optica* – 99. Imprezy te są najbardziej prestiżowymi wydarzeniami tego typu, jakie mają miejsce w drugiej połowie roku. Po raz pierwszy współorganizatorem Targów była Akademia Medyczna w Warszawie. Rektor Akademii – prof. dr hab. n. med. Janusz Piekarczyk – wyjaśniając w Katalogu Targów powody włączenia się naszej Uczelni do ich organizacji, stwierdził: „organizowane od 15 lat Targi *MEDICA* zdobyły sobie należyty prestiż i zainteresowanie. Są one cenną imprezą, prezentują bowiem nowoczesny sprzęt i aparaturę niezbędne dla funkcjonowania każdej placówki ochrony zdrowia – od dużego szpitala klinicznego po gabinet lekarza rodzinnego”.

Ryc. 1.
Prof. Kazimierz Wardyn
Kierownik Zakładu
od 1993 r. – nadal

Od początku istnienia Zakład podejmował starania o wprowadzenie nauczania tej problematyki do programu studiów I Wydziału Lekarskiego. W ich efekcie zajęcia z przedmiotu medycyna rodzinna zostały wprowadzone od roku akademickiego 1999/2000. Obejmowały jednotygodniowy blok zajęć, w którego skład wchodzi 6 godzin seminariów i 14 godzin ćwiczeń. Wdrożenie przez Wydział nowych standardów nauczania na kierunku lekarskim skutkowało zwiększeniem od roku akademickiego 2005/2006 wymiaru nauczania przedmiotu do 100 godzin. Wdrożenie takiego wymiaru zajęć umożliwia utworzenie pełnej struktury Zakładu obejmującej pracowników, sale i wyposażenie, badania naukowe, programy dydaktyczne dla studentów oraz specjalizujących się lekarzy. Od roku akademickiego 2005/2006 Zakład uzyskał nową siedzibę w bloku E przy ul. Banacha. W jego skład wszedł także Oddział Kliniczny Medycyny Rodzinnej, Chorób Wewnętrznych i Metabolicznych Akademii Medycznej w Szpitalu Czerniakowskim przy ul. Stępińskiej.

Oprócz szkolenia podyplomowego Zakład prowadzi również działalność naukową i publikacyjną. Od momentu powstania zostały obronione dwa doktoraty, a kolejny jest w końcowej fazie przygotowania. Liczba publikacji oryginalnych wynosi 10, prac poglądowych – ponad 70, wystąpień na konferencjach – ponad 30. Tematyka prac oryginalnych dotyczy zagadnień nefrologicznych oraz pierwotnych układowych zapaleń naczyń. Opracowania poglądowe obejmują szeroki zakres zagadnień istotnych w codziennej pracy lekarza rodzinnego, jak np. ostre choroby układu oddechowego, ostre i przewlekłe choroby układu moczowego, zasady antybiotykoterapii w różnych stanach.

Opublikowano też cztery książki o charakterze monograficznym: *Zakażenia wywołane przez Chlamydia Pneumoniae* (2001 r.), *Antybiotykoterapia w praktyce lekarza rodzinnego* (2002 r.), *Pierwotne układowe zapalenia naczyń* (2004 r.), *Helicobacter pylori* (2004 r.).

Przewody doktorskie

- Dr n. med. Mirosław Jędras – *Analiza zmienności rytmu zatokowego i współczulne potencjały skórne u pacjentów z przewlekłą mocznicą*, promotor – prof. A. Wardyn (1996).
- Dr n. med. Jacek Lange – *Ocena zmian transportu otrzewnowego u chorych ze schyłkową niewydolnością nerek leczonych ciągłą ambulatoryjną dializą otrzewnową*, promotor prof. A. Wardyn (2002).
- Dr n. med. Katarzyna Życińska – *Ocena przebiegu klinicznego i skuteczności terapii z ziarniniakowatości Wegenera*, promotor – prof. A. Wardyn (2004).
- Dr n. med. Katarzyna Sikorska-Siudek – *Odległa obserwacja chorych z ostrymi zespołami wieńcowymi bez uniesienia odcinka ST*, – promotor prof. A. Wardyn (2004).
- Dr n. med. Artur Oręziak: *Wpływ regresji przerostu lewej komory na stabilność elektryczną serca u pacjentów z nadciśnieniem tętniczym*, 2006 – promotor prof. A. Wardyn

Przewody doktorskie otwarte

- Lek. Robert Małecki – *Korelacja między szklwieniem kłębuszków nerkowych a parametrami klinicznymi u pacjentów z nefropatią niecukrzycową*, 2004.
- Lek. Renata Krupa – *Przydatność oceny toru gorączkowego, wskaźników ostrej fazy stanu zapalnego oraz scyntygrafii galowej w diagnostyce klasycznej gorączki niejasnego pochodzenia (FUO)*, promotor – dr hab. n. med. Katarzyna Życińska.
- Lek. Tomasz Rusinowicz: – *Stratyfikacja ryzyka amputacji u chorych z zespołem stopy cukrzycowej – algorytm dla lekarzy rodzinnych*, promotor – prof. dr hab. Waldemar Karnafel.
- Lek. Małgorzaty Ołędzkiej-Oręziak, promotor – prof. Kazimierz A. Wardyn.

Habilitacje

- Dr hab. n. med. Katarzyna Życińska – *Model przewidywania remisji i nawrotów oraz ich wczesna profilaktyka w pierwotnym układowym zapaleniu naczyń – ziarniniakowości Wegenera*, opiekun – prof. A. Wardyn (2008).

Od października 2005 r. w Zakładzie Medycyny Rodzinnej pracuje 14 osób na stanowiskach naukowo-dydaktycznych oraz czterej doktoranci. W 2006 r. Zakład uzyskał status Katedry.

Rola pracowników w instytucjach uczelnianych i pozauczelnianych

Prof. dr hab. n. med. Kazimierz Wardyn od 2002 do 2008 r. pełnił funkcję Prodziekana I Wydziału Lekarskiego. Jest członkiem ERA-EDTA – Europejskiego Towarzystwa Nefrologicznego, Towarzystwa Dializ i Transplantacji, Amerykańskiego Towarzystwa Nefrologicznego ATN, Międzynarodowego Towarzystwa Nefrologicznego TTN, Towarzystwa Internistów Polskich, Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego, gdzie w Oddziale Warszawsko-Łódzkim pełnił przez dwie kadencje funkcje Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej, a obecnie jest członkiem Zarządu. Od trzech lat pełni funkcję warszawsko-mazowieckiego Konsultanta w zakresie Medycyny Rodzinnej. W Polskim Towarzystwie Medycyny Rodzinnej od roku 1998 pełni funkcję Wiceprezesa Zarządu Głównego tego Towarzystwa.

Na rycinie 2 przedstawiono Zespół Katedry w 2008 r.

Na następnej stronie. **Ryc. 2. I rząd siedzą od lewej:** Jan Zambrzycki, Lech Trzeszczkowski, Antoni Jędrzejewski, Barbara Piesiewicz-Rosiak, Kazimierz Wardyn (Kierownik Zakładu), Katarzyna Życińska, Tomasz Rusinowicz, Tadeusz Maria Zielonka, Henryk Waclawek. **II rząd stoją od lewej:** Marek Rosłon, Małgorzata Klejny, Ewa Nowosad, Danuta Łubian, Teresa Cieślowska, Barbara Zakrzewska, Małgorzata Borys-Krupa, Barbara Krasowska, Wioletta Sobieszek, Edyta Żuk, Edyta Grzyb, Maria Czarnecka. **III rząd stoją od lewej:** Jan Lesiński, Katarzyna Fronczewska-Wieniawska, Ewa Gruza, Mariusz Miśkiewicz, Renata Kolakowska, Michał Zynger, Anna Klaczkow, Magdalena Wiktorowicz, Przemysław Nitek, Ewa Szeremeta, Maja Zarska-Andrzejewska, Monika Pokrzywka, Renta Krupa, Anna Rutowska, Anna Szemraj, Marcin Waleriańczyk, Małgorzata Zawadzka, Anna Kiliszczuk, Arkadiusz Ruszczycki, Angela Rudnicka, Rafał Antonik.

